

LIVET KALDER

Månedens lederrefleksion, januar 2026

*"Der kom sådan et lille bitte, bitte, bitte lys ind i hjertet.
 Det havde jeg ikke prøvet før, at der pludselig kom sådan et lysglimt ...
 Og så pludselig så står der en stor fed blå engel nede for enden af min seng.
 Og til højre står der en stor grøn engel, den farve. Grøn engel, blå engel."
 Sanger Louise Fribo*

Vi var taget ned på Hospice Sydlyn, min søn og jeg, d. 31. december om formiddagen. På det tidspunkt for et år siden, hvor jeg mistede min hustru, og mine sønner mistede deres mor. Efter en stille stund snakkede vi med en af de sygeplejersker, der havde været omkring hende og os i den sidste tid. Vi snakkede om, at sorgen er kærlighedens nye skikkelse, om at integrere sorgen i livet, om hvordan hospice er et sted, hvor vi går døden i møde og omfavner den – i modsætning til snart sagt alle andre steder i samfundet, inklusive sygehuse og hospitaler, hvor vi søger at holde døden fra livet.

Vi snakkede om det første år som et sorgens år, hvor sorgen arbejder med os, men også om lettelsen ved at have gennemlevet det første år. Min søn forklarer, at der ligesom er noget, der drager os videre i livet og kalder os ud af sorgens vanskelige og tunge favngreb. Det er, som om livet kalder.

Og så kunne jeg ikke lade være at tænke på ovenstående udtalelse af musical- og operasangeren Louise Fribo. Jeg havde nemlig dagen forinden siddet og lyttet til en podcast med hende i podcastserien *Hvad tror du på?* Her fortæller hun om de mørke og vanskelige år i sit liv med dødsfald, skilsmisse og små børn og om, hvordan hun midt i mørket så et lille bitte, bitte, bitte lys, som gav hende håb. Hun fortalte også, hvordan hun i den forbindelse oplevede englebesøg, ligesom hun nogle år senere fik besøg af Jesus selv ikke mindre end to gange. En podcast, der er værd at lytte til.

Hen over nytåret kunne jeg ikke lade være at tænke videre over dette. Det lille bitte, bitte, bitte lys, der ligesom kalder os ud af mørket og ind i livet igen, og som giver håb, når det er allermørkest. Det havde jeg også oplevet, at noget begyndte at kalde på mig. Men det med englebesøg, havde jeg da vist ikke oplevet – og så måske alligevel. For der var faktisk rigtig mange, der gennem det forgangne år var kommet på besøg, og som havde været der med mig og for mig. Var de engle? Hvis de var, så var de i alt fald alle kommet til mig i meget menneskelige skikkelser.

Der var den gode kollega, der i en vanskelig stund tog mig under armen og bare stod lidt med mig, Og min hustrus samarbejdspartner, der kom forbi juleaften helt spontant og gav mig et stort knus og sagde: "Jeg fik bare lyst til lige at ønske dig en glædelig jul!" Og så var der jo også hende, der bare lige ringede til mig og ville fortælle, at hun tænkte på mig. Og lederen, som jeg havde kendt gennem mange år, der havde malet et billede specielt til mig – et billede, der på en helt særlig måde indfangede min livssituation. Og ham og hende og dem, der kom forbi til en kop kaffe eller inviterede mig på café eller restaurant. For ikke at tale om alle dem, der sendte mig en blomst, ringede eller skrev til mig i tiden efter min hustrus død for at kondolere og udtrykke deres medfølelse. Og mine mange gode samarbejdspartnere, der i samtaler og møder gav sig tid til at spørge og lytte til mig og fortælle om deres egne erfaringer med tab og sorg. Naturligvis vi de alle sammen engle, der kom til mig i en vanskelig tid – som sendt fra Vorherre.

Da jeg for et år siden trådte ind i sorgens land, var det som at bevæge sig ind i et ukendt landskab, hvor jeg aldrig havde været før. Hvor jeg skulle finde vej. Hvor jeg måtte lære sproget. Hvor jeg skulle forstå kulturen. Hvor jeg følte mig lost og skulle finde ud af at gebærde mig. Det var som om min identitet blev opløst, og jeg skulle til at finde mig selv på ny. Jeg skulle finde mig en ny måde at være til i tilværelsen på. En måde, der integrerede både liv og død, kærlighed og sorg, tab og vinding. For hvad skulle jeg bevare og holde fast ved, og hvad skulle jeg sige farvel til og skille mig af med?

Naturligvis er man ikke hele tiden i sorgens land. Man går ind og ud og bliver mere og mere fortrolig med både sorgens land og de levendes land – som også kommer til at se anderledes ud, når det ses fra sorgens verden. Værdier kommer til at stå skarpere. Prioriteringer ændrer sig. Og når nogen spørger en: Hvordan har du det? Ja, så bliver det lige pludselig svært at svare på. For vil de egentlig have et ærligt svar – og har de tid til at høre det? Og hvad skal jeg egentlig svare? Som jeg har det, når jeg er i sorgens land, eller som jeg har det, når jeg er i de levendes land? For det veksler jo hele tiden. Mellem sorg og glæde, mellem mørke og lys.

Måske du kan genkende nogle af disse ting i dit eget liv, for vi har alle oplevet tab og sorg – om ikke af vores nærmeste, så af mennesker, ting eller forhold, som har betydet meget for os. Eller fordi vi personligt eller professionelt har mødt mennesker, der har mistet, lidt tab eller er i stor sorg af den ene eller den anden grund. Det første år i sorgens land er en vanskelig tid, og selvom det udadtil ser ud, som om man klarer det fint, så husk altid, når du møder mennesker, der har mistet og lidt store tab, at sorgen er mere virkelig i det daglige, end det kan aflæses udefra. I virkeligheden tror jeg, at vi har brug for langt mere sorgforståelse og for at udvikle et sorgens sprog, så vi kan tale om sorgen på en naturlig og ægte måde.

I [december måneds lederrefleksion](#) skrev jeg om kunstværket Metamorphose. Dette værk, der med udgangspunkt i en kuppel illustrerer sommerfuglens udvikling, har været en hjælp for mig selv til at tale om sorgforløb og de forandringer, der sker både i det indre og i det ydre liv, når man er i sorgens land. Når livet kalder, er det, som om man sidder på toppen af kuplen, har gjort sig fri af puppen og prøver at få vingerne til at folde sig ud. Noget nyt er ved at ske, men man ved ikke rigtig, hvad det er, og hvor det fører én hen. Man sidder der fyldt af bæven og usikkerhed. Hvad venter? Er det mon en paradisfugl, der begynder sit liv? (Jf. billedet, der er fra den aktuelle udstilling *Overtaci – Jeg begyndte som paradisfugl* på Brandts Museum.)

På en meget almen måde formår Piet Hein at formulere dette moment i sit græk: Nytårsmorgen:

Nytårsmorgen! Det er som man står
ved en ubetrådt snemark af kommende år.
Man læner sig frem, og en bidende vind
af uberørt tid slår mod næse og kind.

Hvert nu bør være som nytårsmorgen,
hvor alt det forgangne bliver efterladt.
Hvor rummet rejser sig rent og lydt
og livet nemmes, som nyt, som nyt.

Denne lederrefleksion er dedikeret til alle jer, der på den ene eller anden måde har været der med mig og for mig i det forløbne år. Gennem hilsner, omsorg, snakke, spisning, opgaver og gode tanker. Tak til jer alle! Og den er dedikeret til alle, der har været der med andre og for andre i vanskelige livsovergange. Tak til jer!

Vi må aldrig glemme at være der for hinanden – menneskeligt og professionelt – når livet trykker og gør ondt, men også når livet kalder på ny, og vi står dér foran den ubetrådte snemark af kommende år.

Rigtig godt nytår!

Månedens lederrefleksion udsendes til samarbejdspartnere, ledere og konsulenter, der beskæftiger sig med ledelse og ledelsesrefleksioner.

Du skal være velkommen til at sende **Månedens lederrefleksion** videre til andre, der kan få glæde af den. Nye læsere kan komme på mailinglisten ved at klikke på linket: <https://mailchi.mp/pc/maanedenslederrefleksion>. Ønsker du *ikke* at modtage **Månedens lederrefleksion**, kan du afmelde lederrefleksionen via link i mailen eller ved at give besked pr. mail, så vil du blive slettet af listen.

Ønsker du at sætte fokus på bæredygtigt lederliv og menneskelige arbejdspladser – inspireret af kunstens verden – så kontakt mig og hør nærmere!

Mvh. Lars Peter Nielsen,
reflex@pc.dk, tlf. 2178 5767